

PAMIĘTNIK GAPIA. BYDGOSZCZ, JAKĄ PAMIĘTAM Z 1930 – 1945. ZBIGNIEW RASZEWSKI

reżyseria: Agnieszka Jakimiak, czyta zespół TPB, Katarzyna Sambora, Damian Dudziński, Michał Kłos, Aleksander Ceglarski, Rafał Bilicki (uczestnicy *Lata w Teatrze 2012*), sceny oparte na tekstach własnych inspirowanych Pamiętnikiem gapia Z. Raszeńskiego, opieka artystyczna i kierownictwo literackie Artur Pałyga

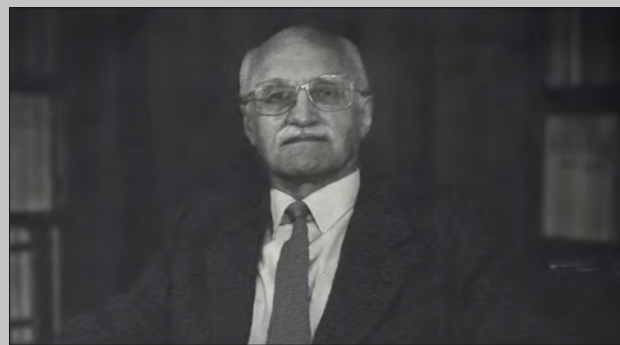
Projekt objęty Honorowym Patronatem Dyrektora Instytutu Teatralnego im. Z. Raszeńskiego w Warszawie Macieja Nowaka.

W roku 2012 mija 20. rocznica śmierci Zbigniewa Raszeńskiego – najwybitniejszego polskiego historyka teatru, jednej z największych postaci polskiej humanistyki drugiej połowy XX wieku, prawdziwej legendy środowiska teatralnego i patrona polskiej (a nie tylko warszawskiej) wiedzy o teatrze. Mimo upływu tych dwudziestu lat, prace i postawa Profesora wciąż stanowią mistrzowskie, dla wielu wzorcowe, połączenie wiedzy, erudycji, dokładności, ale i odwagi w formułowaniu wniosków czy oryginalności myśli. Mówiąc krótko i prosto: choć powstało w minionych latach wiele ważnych i wybitnych książek i rozpraw, żadna z nich nie zdołała wzbudzić takiego uznania i zachwyty jak Bogusławski, Krótka historia teatru polskiego czy Raptularz 1967/1968.

[materiał własny IT w Warszawie]

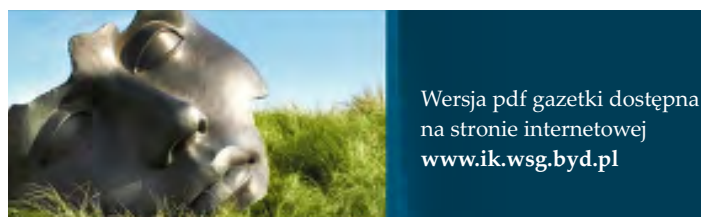

ZBIGNIEW RASZEWSKI (1925-1992)

Profesor urodził się 1925 roku w Poznaniu. Od 1930 do 1945 roku mieszkał z rodziną w Bydgoszczy. Podczas wojny aktywnie uczestniczył w tajnej działalności opozycyjnej (ZHP, Grupa Ideowo Mglista, od '43 roku w AK). Po wojnie zdał maturę w Bydgoszczy i rozpoczął studia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu w Poznaniu. W 1949 roku został magistrem filozofii w zakresie filologii polskiej, a w 1951 roku doktoryzował się na podstawie pracy o twórczości Gabrieli Zapolskiej. W 1952 roku, Leon Schiller, zakładający właśnie w Warszawie Sekcję Teatru Instytutu Sztuki PAN oraz Pamiętnik Teatralny, zaproponował mu posadę. Z Instytutem Sztuki Raszeński był związany do końca życia, przez 36 lat, razem z Bohdanem Korzeniewskim, pełnił funkcję redaktora naczelnego Pamiętnika.

W 1981 roku Raszeński został profesorem zwyczajnym. Profesor był członkiem wielu organizacji polskich i międzynarodowych, od 1954 roku Société d'Histoire du Théâtre w Paryżu, dwa lata później stał się jednym z członków założycieli Fédération Internationale des Recherches Théâtrales. Przed wyjazdem do Francji, w 1960 roku, został przez Wydział Nauk Społecznych PAN po raz pierwszy powołany w skład Komitetu Nauk o Literaturze (będzie tam także w kilku następnych kadencjach), trzy lata później stał się z kolei po raz pierwszy członkiem Komitetu Nauk o Sztuce pod przewodnictwem J. Białostockiego, pozostawał tam przez wszystkie kadencje. Od 1963 roku należał do Towarzystwa Przyjaciół Książki. W 1965 roku był w składzie Komisji Artystycznej Teatru Narodowego i współautorem "Deklaracji Programowej Teatru Narodowego". W 1977 roku stał się członkiem PEN-Clubu. W 1990 roku został Prezesem Honorowym Polskiego Towarzystwa Historyków Teatru.

GAZETA FESTIWALOWA

Gazetka festiwalowa nr 8

12-14 października 2012 r.

11 Festiwal Prapremier Bydgoszcz 2012 r.

egzemplarz bezpłatny

foto. J. Howard

GAZETA
FESTIWALOWA

Redakcja:
Maria Jankowska
Anna Stankiewicz
Aleksandra Grudzińska

Patrycja Mokrzycka
Anna Wiącek
Justyna Superczyńska
Robert Szarata

WYŻSZA SZKOŁA
GOSPODARKI
W BYDGOSZCZY

Podsumowanie

XI edycja Festiwalu Prapremier Bydgoszcz 2012 dobiegła końca. Jury do którego należeli Aleksandra Semenowicz (scenografka), Krzysztof Domagalik (dyrektor Teatru Telewizji) oraz Jacek Cieślak (krytyk teatralny „Rzeczpospolitej”) wyłonili zwycięzców, po obejrzeniu jedenastu konkursowych spektakli.

Wyróżnienie honorowe zdobyli twórcy spektaklu „Awantura warszawska. Waszyngton-Londyn-Moskwa” z Muzeum Powstania Warszawskiego.

Honorowe wyróżnienie aktorskie powędrowało w ręce: Elżbiety Okubskiej za rolę Ordynatorki w spektaklu „Położnice szpitala św. Zofii”, Małgorzaty Trofimiuk za rolę Pielęgniarki w spektaklu „Wszyscy święci”, Marka Tyndy za rolę Adama/Ewy w spektaklu „Ciała obce”.

Przypisano następujące nagrody:

Nagrodę aktorską w wysokości 2500 zł zdobyła Jaśmina Polak za rolę córki w spektaklu „Zbrodnia” Teatru Polskiego w Bielsku-Białej
Nagrodę aktorską w wysokości 2500 zł zdobył Paweł Sanakiewicz za rolę Lukrecji w spektaklu „Lubiewo” z Teatru Nowego w Krakowie. *Nagroda za reżyserię spektaklu* w wysokości 3000 zł powędrowała do Eweliny Marciniak za „Zbrodnię” z Teatru Polskiego w Bielsko-Białej. Nagroda w wysokości 6000 zł dla autorów spektaklu „Wszyscy święci” z Teatru Polskiego w Bydgoszczy- Wojciechowi Farudze i Jarosławowi Jakubowskiemu.

Nagrodę w wysokości 7000 zł za *oryginalne wykorzystanie formy musicalowej dla przekazania ważnych społecznie treści w spektaklu* „Położnice szpitala św. Zofii” — Monice Strzēpcie i Pawłowi Demirskiemu.

Grand Prix XI Festiwalu Prapremier Bydgoszcz 2012 w wysokości 9000 zł otrzymał spektakl „Lubiewo” z Teatru Nowego w Krakowie.

Podczas Festiwalu Prapremier swoje wyróżnienia rozdali także młodzi. W tzw. Werdykcie Młodych padły wyróżnienia między innymi za: *scenografię*- Katarzyna Stochalska („Ciała obce” z Teatru Wybrzeże z Gdańska), *reżyserie* „Jak być kochaną” Bałtyckiego Teatru Dramatycznego z Koszalina- Weronikę Szczawińską, *główną rolę męską*- Marek Tynda (Ciała obce” Teatr Wybrzeże z Gdańska), *główną rolę kobiecą*- Alona Szostak („Położnice szpitala św. Zofii Teatr Rozrywki z Chorzowa), *spektakl*- „Zbrodnia” Teatr Polski z Bielsko-Białej.

Wszystko co dobre kiedyś się kończy, a więc gratulujemy zwycięzcom i oczekujemy z niecierpliwością na kolejną edycję Festiwalu Prapremier.

oprac. Anna Wiącek

Ciała obce

Recenzja

Podczas przedostatniego dnia Festiwalu Prapremier mogliśmy zobaczyć na deskach Teatru Polskiego niesamowity spektakl – „Ciała obce” w reżyserii Kuby Kowalskiego, w wykonaniu gdańskiego zespołu teatralnego Teatru Wybrzeże.

Przestrzeń sceny jest prawie pusta, znajduje się na niej jedynie model DNA, w kolorach bardzo jednoznacznych, biało-czerwonych. Aktorzy swoje stroje mają również w tych kolorach, kobiety na czerwono, mężczyźni na biało. Wyjątek stanowi tylko główny bohater, który ubrany jest w czarny strój. Z tyłu sceny na podeście został umiejscowiony zespół muzyczny, który ubrany jest w taki sam sposób.

Akcja tego spektaklu toczy się równocześnie w dwóch czasach, PRL-u i współczesnym. Spektakl opowiada w głównej mierze o Adamie/Ewie (Marek Tynda), który w czasach PRL-u, wraz ze swoimi przyjaciółmi był zagorzałym działaczem Solidarności, bohaterem szerzącym hasła wolnościowe, kochankiem, mężem i doskonałym kompanem do różnych zabaw. Nikt tak naprawdę nie zdawał sobie sprawy, że skrywa on od dziecka tajemnice o sobie, o swojej płci. W czasach współczesnych Adam/Ewa

spotyka się z niezrozumieniem ze strony swoich bliskich i przyjaciół, jest już po operacji zmiany płci. Żyje w nędzy mimo że jest dobrze wykształcona, a na dodatek musi zmagać się z postępującym rakiem, który ją wyniszcza.

„Ciała obce” to zapierająca dech w piersiach i wzruszająca historia. Widać, że zespół aktorski, składający się z dziewięciu

niesamowitych jednostek, jest bardzo zgrany i ma wszystko dopracowane. Sceną którą według mnie najbardziej się zapamiętuje, a zarazem pokazuje stosunek Kościoła do ludzi z problemem tożsamości płciowej, jest to moment kiedy Ewa przychodzi do kościoła i próbuje się wypowiadać. Spektakl ukazuje również rozpad wspólnoty solidarnościowej po 1989 roku, i to co się z nimi stało. Myślę, że nikt nie przejdzie obojętnie obok tego spektaklu, u jednych wzbudzi zachwyt, a u innych ogromne oburzenie. Wchodzi w polemikę z tym co obecnie dzieje się w naszym kraju, gdzie transwestyci i homoseksualiści są uważani za „odmieńców”, ludzi chorych, których należy nawracać, leczyć.

Nasuwa mi się od razu zdanie pochodzące z tego spektaklu: „Czy to nie o taką Polskę walczyliśmy wolną, równą?”

Anna Wiącek

foto. I. Rogowska

Tegoroczny Festiwal Prapremier 2012 w Teatrze Polskim w Bydgoszczy dobiegł końca, ale niech entuzjazm w nas nie gaśnie, bo czeka nas jeszcze Międzynarodowy Aneks, który potrwa od 13 – 16 października. Podczas niego odbędzie się premiera spektaklu „Truskawkowa niedziela” w reżyserii Grażyny Kania, który jest koprodukcją Teatru Polskiego w Bydgoszczy z Landesbuhne Niedersachsen Nord GmbH z Wilhelmshaven. W niedzielę (17.10) odbędzie się czytanie „Pamiętnika gapia. Bydgoszcz, jaką pamiętam z 1930 – 1945” Zbigniewa Raszewskiego. W poniedziałek (15.10), po spektaklu, będzie miała miejsce debata na temat „Jak zrozumieć niemiecką przeszłość Bydgoszczy?”.

TRUSKAWKOWA NIEDZIELA

PODRÓŻ ELSY. CHWILA NA WIECZNOŚĆ

Katharina Gericke

POKAŻ RANY

Artur Pałyga

reżyseria, opracowanie tekstu Grażyna Kania, przekład, kurator projektu Iwona Nowacka, współpraca translatorska Grażyna Kania, Annabelle Schüll, scenografia i kostiumy Stephan Testi, dramaturgia Annabelle Schüll, makera, montaż, asystent reżysera, opracowanie materiału filmowego Clemens Wolff, obsada Julia Blechinger, Kathrin Ost, Roland Nowak, Piotr Stramowski oraz Iwona Nowacka.

Spektakl współfinansowany przez Kulturstiftung des Bundes

"Czas przerwy między wzajemnym zabijaniem się będzie widziany kiedyś, potem jako krótki czas bez trosk, kruchy jak porcelanowe kolekcje" ozdoba przedwojennych, bydgoskich salonów.

W ramach projektu międzynarodowego, w tymże czasie przerwy, zorganizowano spotkanie. Wrogowie, uczestnicy bydgoskiej masakry z 3 września 1939 zwanej Krwawą Niedzielą, zaproszeni zostali do udziału we wspólnym bankiecie. Dora z Berlina, polonistka, tłumaczka, Mieszko z Bydgoszczy, któremu Niemcy kojarzą się z krainą Mordor, Anna z Bromberg właścicielka kolekcji porcelany, Kazimierz z Bydgoszczy, uczestnik tamtych wydarzeń, gość specjalny bankietu i jego dawna miłość, Elsa z Bromberg wszyscy mieli spędzić ze sobą ten krótki czas po latach, czas bez zabijania. "Jest czas wojny i jest czas truskawek" stwierdzają organizatorzy, którzy ogłaszają projekt pod nazwą "Truskawkowa niedziela".

Realizatorzy

GRAŻYNA KANIA

Reżyserka teatralna, absolwentka Wydziału Aktorskiego PWSFTViT w Łodzi oraz Wydziału Reżyserii w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Sceniczych (HfS) im. Ernsta Buscha w Berlinie. Od roku 1999 pracuje jako reżyserka zarówno w polskich jak i niemieckich teatrach m.in. w Berlinie, Weimarze, Regensburgu, Gdańsku, Bydgoszczy i Warszawie. Do jej najważniejszych przedstawień należą: Ocaleni Edwarda Bonda, Beczka prochu Dejana Dukowskiego, Upiory oraz Kobieta z morza Henryka Ibsena, Dom Bernardy Alba Federico Garcii Lorci, Intryga i miłość Fryderyka Schillera, Wiara nadzieja miłość Ödöna von Horvatha, Woyzeck Georga Büchnera, Blackbird Davida Harrowera, Nordost Torstena Buchsteinera, Timm Thaler własnego autorstwa według Jamesa Krüssa, Liliom Ferencza Molnara, Sieroty“ Dennisa Kelly'ego oraz Wizyta starszej pani Friedricha Dürrenmatta. Grażyna Kania pracuje również jako tłumaczka oraz wykładowca na berlińskich szkołach teatralnych: Uniwersytecie Sztuk Pięknych (UdK) oraz Państwowej Wyższej Szkole Aktorskiej (HfS) im. Ernsta Buscha w Berlinie. Mieszka w Berlinie.

ARTUR PAŁYGA

Urodzony w Hrubieszowie. Mieszka pod górami, w Bielsku-Białej. W 1989 roku został dziennikarzem nowej, wolnej prasy. Dorabiał, jako pomocnik zbrojarza, sprzątacze wagonów oraz instruktor gry na gitarze. Założył zespół punkowy, w którym grał, krzyczał i wymyślał piosenki. Przez kilka lat był aktorem w grupie teatralnej Heliotrop. Zdobywając nagrody za reportaże, wyuczył się zawodu nauczyciela muzyki, a następnie skończył polonistykę na UJ. Zadebiutował w 1988 roku opowiadaniem opublikowanym w "Na Przełaj". Rok później rozpoczął pracę jako dziennikarz, pisał do prasy lokalnej, ale także do "Rzeczpospolitej", "Odry", "Tygodnika Powszechnego" i dodatku do "Gazety Wyborczej", "Dużego Formatu". Pierwszą jego książką był zbiór reportaży z Białorusi pod tytułem Kołchoz imienia Adama Mickiewicza. Obecnie związany jest z lubelską Sceną Prapremier "In Vitro" oraz Teatrem Polskim w Bydgoszczy. Jest autorem kilkunastu dramatów, takich jak: Nic, co ludzkie (sztuka wystawiona przez Scenę Prapremier "In Vitro" w reż. P. Passiniego, P. Ratajczaka i Ł. Witta-Michałowskiego, 2008), Żyd (Teatr Polski Bielsko-Biała, reż. R. Talarczyk, 2008), Turyści" (TPB, reż. P. Ratajczak, 2009), Wszystkie rodzaje śmierci (Teatr Łaźnia Nowa w Kraków, reż. P. Passini, 2009), Ostatni taki ojciec (reż. Ł. Witt-Michałowski, 2009, Scena Prapremier "In Vitro") oraz Tak wiele przeszliśmy, tak wiele przed nami (Teatr Polski Bielsko-Biała, reż. P. Ratajczak, 2009). Jego teksty reżyserowali też: Joanna Lewicka, Paweł Łysak, Jan Klata. W ostatnich latach regularnie prowadził zajęcia literackie dla osób niepełnosprawnych w stowarzyszeniu Teatr Grodzki. Jego sztuki tłumaczono na niemiecki, angielski, rumuński, węgierski, kataloński.

KATHARINA GERICKE

Urodziła się w Kyritz. Po wolontariacie w Hans-Otto-Theater w 1987 rozpoczęła studia ekonomiczne w Lipsku. W 1990 przeprowadza się do Berlina, żeby studiować germanistykę i teatrologię. Od 1991 do 1995 studiowała dramtopisarstwo w Wyższej Szkole Sztuk w Berlinie. W 1996 za sztukę Maienschlager otrzymuje pierwszą nagrodę Fundacji Autorów z Frankfurtu. W następnych latach powstają kolejne sztuki. W 1997 otrzymuje nagrodę im. von Kleista dla młodych dramaturgów za sztukę Winterkönig. Dziejący się na przestrzeni kilku epok dramat Vom Fluss powstaje w roku 2000 na zamówienie Schaubühne w Berlinie. Prapremiera odbywa się we wrześniu 2005 na dużej scenie Staatsschauspiel w Dreźnie. W 2006 na zamówienie Landsbühnen Sachsen pisze Mont Klamott, historię upadku muru, wystawioną z piosenkami zespołu rockowego "Silly". Od wielu lat pracuje jako autorka rezydentka dla Landsbühne Niedersachsen Nord w Wilhelmshaven. Jesienią 2009 wystawiono tam jej sztukę Nibelungen. Katharina Gericke ma córkę, mieszka w Berlinie.